

ÜKS OOPERILAVASTUS – GIUSEPPE VERDI “NABUCCO” ESTONIA TEATRIS

Muusikaline juht ja dirigent: Paul Mägi

Lavastaja: Arne Mik

Kunstnik: Eldor Renter

Esietus 27. septembril 1996

EESTI PUBLIKU LEMMIK «NABUCCO»

KRISTEL PAPP

Eesti publik on ikka tundnud suurt poolehoidu itaalia ooperi, eriti just Verdi ja Puccini teoste vastu. Viimasel ajal (hooaeg 1996/1997) näib siinne ooperiteater lausa “puccinistuvat”: üpris kõhnas repertuaaris torkavad silma “Madama Butterfly”, “Boheem” ja hooaja lõpul ilmunud “Gianni Schicchi” ning “Mantel”. Ainsale Verdi-ooperile, “Don Carlole”, lisandus “Nabucco”. Niisiis, neli Puccini ooperit, kaks Verdit – ja teisel pool kaaluvaagnal üks Mozarti teos, “Figaro pulm”, lavastusena paraku möödalaskmine, ja Tambergi “Cyrano de Bergerac” dirigent Paul Mägi ja lavastaja Mikk Mikiveri ilusas tõlgenduses. Kui itaalia ooperit nii rõõmsalt viljeldakse, siis tekib küsimus: kas eksisteerib ehk meil eesti stiil itaalia ooperite interpreteerimisel?

Eesti itaalia

“Boheemi” (lav. Arne Mikk) ja “Madama Butterfly” (lav. Neeme Kuningas) tõlgenduslaad läheneb psühholoogilisele realismile, jäädes paiguti küll liiga üldiseks, ent sisaldades samas mõjuvaid lavastuslikke ideesid. “Don Carlo” ja “Nabucco” on lavastatud kontsert-ooperitena. Nii võimaldavad nad küll valutumalt kasutada külalissoliste, ent draama muusikas jääb suuresti avamata: esmajoones kannatab selle all just “Don Carlo” lavastus, kirjutas Verdi selle teose juuba väljakujunenud, kogemustega meistrina, arendades otsinguliselt oma muusi-

kadraama kontseptsiooni, püüdes ühendada prantsuse suure ooperi dekoratiivsust psühholoogilise draamaga. “Nabucco” on noore Verdi kontsertlik numbrioper ja Arne Mikk on ta sellisena ka lavastanud. Lavastaja näib pigem rõhutavat kui varjavat teose ülesehituse hakitust. Verdi “Nabucco” ja ka Arne Miku lavastuse keskpunkt on laulja.

Zahharov ja Stonyté

“Nabucco” tegelaste karakterid taanduvad kohustuslike aariatüüpide ees ja publik hindab eelkõige vokaalset külge. Kõige ebakonventsionaalsem tegelane on Nabucco (Jassi Zahharov) ise: muutuv, arenev, kontrastiderohke. Nabuccos peitub Verdi hilisemate muusikadraamade kangelaste mitmetahulisus, ja just sellelt aluselt tõlgitsetakse Nabuccot Arne Miku lavastuses: Jassi Zahharovi jõuline ja heitlik, ülbe ja alandlik Nabucco muutub veenvaks tervikkujuks, kellelt küll esimestes stseenides ootaks veel suuremat vokaalset ja karakterikindlust.

“Nabucco”-õhtut elektriseerib leedu lauljanna Siguté Stonyté Nabucco tütre ja troonipretendendi Abigaille osas. Kurb, et meil ei leidu vastava hääleliigi lauljannat, kes oleks vokaaltehniliselt nii tugev ja köidaks publikut oma temperamendiga. Suurepäraseks olid Nabucco ja Abigaille stseenid III vaatuses, täidetud pinge ja draamatikaga. Stonyté ja Zahharovi puhul võis kuulda, kui palju aitab rolli mõjuvusele kaasa teksti (mis sellest, et itaaliakeelse) aktiivne, mõtestatud vahendamine.

Teisedki osatäitjad näisid nautivat “Nabucco” vokaalitoredest. Avara legato ja kaunilt ühtlaste hääleregistritega laulis Nabucco troonipärijast tütre Fenena osa **Pille Lill**, meeldivalt kõlas **Nadia Kuremi** ja **Pirjo Levandi** (mõlemad Anna rollis) hääli. **Mati Palmi** ülempreester Zaccaria on tõeliselt “tema”, Verdi-bassi roll. **Ivo Kuuse** Ismaele näitas laulja head püsivormi, eriti I vaatuses.

Suur ooper

Visuaalselt meenutab “Nabucco” prantsuse suure ooperi retrolikke lavastusi (kunstnik **Eldor Renter**, valgustuskunstnik **Maldar-Mikk**

Kuusk). Renteri võimas lavakujundus, mõjuvad ooperiefektid (näiteks Nabucco "sissesõit" templisse) ning luksuslikud kostüümid teeksid au konventsionaalsetele suure ooperi lavastustele ükskõik millises metropolis. Paraku jääb Estonia Teatri lava nende uhkete piltide jaoks väikeseks, lavastaja kasutuses on piiratud mänguruum. Siiski ei teki vastuolu lavastuse ja lavakujunduse vahele, üks näib sobituvat teisega.

Suure ooperi teevad suureks ka koorid. Verdi "Nabucco" välkkiire kuulsus on oluliselt just haaravate koorimeloodiate teene. Kahjuks esines Estonia Teatri koor kahvatult, hoolimata sellest, et appi tulid RAMi lauljad.

Ent suure ooperi teeb suureks ka orkester ning selles suhtes võib Estonia Teatrit parimate ooperimajadega võrrelda. Kogu "Nabucco"-õhtust võis kõige rohkem rahule jääda muusikalise juhi ja dirigendi **Paul Mägi** tööga ning orkestriga. Noore Verdi kohati üpris jõhkra-kõlalisesest partituurist oskas Paul Mägi esile manada pehmeid tämbreid ja nüansirikkaid üleminekuid, säilitades samas pinget kruviva rütmierksuse. Estonia orkester reageeris tundlikult, eriti kiidaksin tšello-rühma kõla ja ansamblitunnetust. **Ivo Juuli** mängitud soolo oli õhtu nõiduslikemaid hetki.

Publiku lemmikooper

"Nabucco" lavastus Estonia Teatris tekitas üle hulga aja tõelise elevuse ooperi ümber, saal pilgeni täis, piletid (vähestele) etendustele välja müüdnud...

Ilmselt tabas Arne Miku ja Paul Mägi tõlgendus midagi äärmiselt olulist praeguse ooperipubliku jaoks, tõi ta taas ooperi juurde ning just kõige ehtsama ja teatud mõttes primitiivsema ooperi juurde, kus vaatajat raputavad lihtsad rütmid, ta saab aru piisavalt plakatlikest karakteritest ja kuuleb sirgjoonelisi meloodiaid. See on üks külg ooperikunsti, kahtlemata tõsiselt võetav. Aga on teisigi võimalusi ...

Foto Harri Rospu

"Nabucco". Nabucco – Jassi Zahharov